

A Fővárosi Ítéltábla a Bajzát Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek dr. Paróczai Endre ügyvéd által képviselt Nógrád Község Önkormányzata I. rendű és Diósjenő Község Önkormányzata II. rendű alperesek ellen 60.000.000,- Ft és járulékai megfizetése iránt indított perében a ... Megyei Bíróság 2011. március 10. napján kelt 22.G.20.016/2010/22. számú ítélete ellen a felperes és az alperes részéről benyújtott fellebbezések folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy az alperesek által az illetékmentességükre tekintettel le nem rótt 900.000,- (Kilencszázezer) Ft másodfokú eljárás illetéket az állam viseli, a másodfokú eljárásban felmerült egyéb perköltségeiket a peres felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesi jogelőd és az alperesek megbízottjaként a N. Rt. 1997. október 16-án 2 db tervezési szerződést kötött, az egyikben a felperesi jogelőd azt vállalta, hogy elkészíti **Nógrád és Diósjenő** községek szennyvízelvezetése és tisztítása tárgyú ajánlati felhívási dokumentációt 12 példányban közbeszerzési eljárásra, míg a másikkban elkészíti **Nógrád és Diósjenő** községek szennyvízelvezetése és tisztítása tárgyú tervdokumentációkat, 6 elvi engedélyezési, valamint 10 létesítési engedélyezési példányban. Az Sze-2560/97. számú szerződés szerint a felperesi jogelődöt az 1. pontban megjelölt munka elvégzéséért 5.000.000,- Ft + áfa tervezési díj illeti meg. Az Sze-2561/97. számú szerződés szerint a felperesi jogelődöt az 1. pontban megjelölt munka elvégzéséért 980.000,- Ft + áfa tervezési díj illeti meg. Mindkét szerződésben rögzítették, hogy a felek megállapodnak abban, hogy az ajánlati felhívás dokumentációt csak a beruházás kivitelezőjének közbeszerzési

eljárás keretén belüli kiválasztására használhatja fel a megrendelő, továbbá a megrendelő kötelezi magát, hogy a vállalkozó szellemi termékének számító tárgybani tervdokumentációkat a fentiekben megfogalmazottakon túl harmadik fél számára nem adja át. Mindkét szerződéssel kapcsolatban 1997. október 21-én a felek véleményeltérési nyilatkozatot írtak alá.

1997. november 13-án az Sze-2561/97. számú tervezési szerződést 1. számú módosítással egészítették ki, amely szerint az ajánlattételi felhívással ellentétben a települési alaptérképeket a megrendelő a kért határidőre nem tudta biztosítani, így szóbeli megegyezés alapján a tervező a saját költségére a földhivataltól azt megvásárolta. Ezzel a költséggel a tervező jogosult a tervezési díjat növelni, azaz az eredeti szerződés 3. pont első bekezdése úgy módosul, hogy a tervezőt az 1. pontban megjelölt munka elvégzéséért bruttó 1.299.750,- Ft tervezési díj illeti meg. A felek 1998. október 21-én az Sze-2561/97. számú szerződéssel kapcsolatban 2. számú szerződésmódosítást kötöttek, amelyben rögzítették, hogy a tervezőt az 1. és a 2. pontban megjelölt munka elvégzéséért az elnyert céltámogatásról hivatalosan megjelent bruttó beruházási költség 4 %-ának megfelelő bruttó tervezési díj illeti meg. Ezen belül a 2.a. pontban meghatározott tervezési feladat bruttó tervezési díja 1.299.750,- Ft, a tervezési részszámla benyújtásának határideje 1998. február 5-e. A szerződő felek teljesítettnek tekintik a jelen szerződést a beruházás megkezdésének napján a tervezői szerződésben foglaltak teljesítésének esetén. A számla benyújtásának időpontja: a munkaterület átadás-átvételét rögzítő építési napló megnyitását követő ötödik munkanap. A számla összege a bruttó beruházási költség bruttó 4 %-a és a részteljesítésért kifizetett bruttó 1.299.750,- Ft tervezési díj különbözete.

A Közép-Dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság mint elsőfokú vízügyi hatóság H.32523/98 és H.32110-3/98 számú jogerős határozatával mindkét alperes részére a felperesi jogelőd mint tervező tervei szerinti létesítmények megépítésére vízjogi létesítési engedélyt adott.

Az I. rendű alperes 1998., 1999., 2000. és 2001. években céltámogatást igényelt szennyvíztisztító telep építésére, amelyhez csatolta a vízügyi hatóság fenti vízjogi létesítési engedélyét.

Az alperesek céltámogatást a beruházás megvalósításához nem kaptak, a beruházás részben önerőből, részben magánvállalkozói befektetésből valósult meg. A felperesi jogelőd a szerződések alapján a műszaki tervdokumentációkat elkészítette, a vízjogi létesítési engedélyt megkapta, azonban az 1.299.750,- Ft összegű költségén túl más összeg kifizetésére a részére nem került sor.

A felperes újságcikkekből szerzett tudomást a beruházás megvalósulásáról. Ezt követően mindkét alperest felhívta a teljesítésre, és mivel a beruházás valós összegéről nem volt tudomása, ezért kalkuláció alapján 45.000.000,- Ft átutalását kérte.

Az I. rendű alperes álláspontja szerint a felperes díjköveteléssel nem léphet fel, mivel a beruházás céltámogatás nélkül valósult meg, továbbá a szennyvíztisztító telepre az eredeti tervektől alapjaiban eltérő technológia került engedélyeztetésre és kivitelezésre.

A II. rendű alperes is elutasította a felperes követelését figyelemmel arra, hogy a beruházás nem állami támogatásból valósult meg és nem a felperes terveinek felhasználásával készült el az új rendszer.

A felperes az elsőfokú bíróságra 2006. február 14-én benyújtott keresetében az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 60.000.000,- Ft tervezési díj, ennek 2000. március 10-től a kifizetés napjáig számított évi 11,5 % késedelmi kamata és perköltség megfizetésére elsődlegesen a Ptk. 408. § és 351. §-ai, másodlagosan kártérítésként az 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 94. § (2) bekezdése alapján.

A Nógrád Megyei Bíróság a 2009. március 12-én kelt 12.G.21.149/2008/10. számú ítéletében az alpereseket – a késedelmi kamat kezdő időpontjának kivételével – az elsődleges kereset szerint marasztalta.

Az alperesek fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban a Fővárosi Ítéltábla a 2009. december 10-én kelt 14.Gf.40.323/2009/9. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Megállapította, hogy a másodfokú eljárás során a felperesnek 1.000.000,- Ft, az alpereseknek személyenként 500.000,- Ft költsége merült fel; a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték összege 900.000,- Ft.

Határozata indokolásában rögzítette, hogy a felperes látszólagos keresethalmazataira tekintettel a Pp. 213. § (2) bekezdésében rögzített részítélet hozatalának a feltételei nem állnak fenn, az elsődleges keresetet ugyanakkor alaptalannak találta, ezért ebben a részében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a felperes keresetét elutasította, míg másodlagosan, a szerzői jogi jogsértés alapján előterjesztett kártérítési igény vonatkozásában helyezte hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét és az elsőfokú bíróságot kizárólag a másodlagos kereseti kérelem elbírálása körében újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

Meghagyta az elsőfokú bíróságnak, hogy a megismételt eljárásban a szerzői jog alapján előterjesztett felperesi kártérítési igényt kell elbírálnia. Ezt megelőzően az elsőfokú bíróságnak a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján tájékoztatni kell a feleket a bizonyításra szoruló tényekről, valamint a bizonyítási teherről. A felperes által állított szerzői jogi jogsértés körében a bizonyítási eljárást le kell folytatnia, e körben azt kell vizsgálnia, hogy az alperesek a felperesi állítással egyezően valóban engedély nélkül használták-e fel a terveit a beruházás elkészítésekor.

A felperes a megismételt eljárásban a keresetét módosította, elsődlegesen szerzői jogi jogsértés miatt kártérítés jogcímén 60.000.000,- Ft és annak 2002. március 16-tól a kifizetésig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte az alpereseket kötelezni, kárként jelölte meg az elmaradt vagyoni előnyt is a 17. sorszámú jegyzőkönyvben; másodlagosan ugyanezen összeg és késedelmi kamatai megfizetésére tervezői díj jogcímén kérte az alpereseket egyetemlegesen kötelezni, hivatkozva a tervezési szerződés lehetetlenülésére.

Az alperesek az ellenkérelmükben a felperes mindkét jogcímen előterjesztett keresetének az elutasítását kérték. A szerzői jogi jogsértéssel kapcsolatban állították, hogy nem adták ki a felperes által készített vízjogi engedélyezési terveket a kiviteli tervek készítőinek. A kártérítési követelés összeagszerűségét is vitatva előadták, hogy a kialakult bírói gyakorlat szerint a kártérítés nem azonos a felek szerződésében megjelölt összeggel. A tervezői díj megfizetése iránt előterjesztett kereseti kérelem elutasítását azért kérték, mert a Fővárosi Ítéltábla a végzésével ezzel kapcsolatban már állást foglalt, ezért az új eljárásnak a tárgya csak a felperes által szerzői jogi jogsértés miatt előterjesztett kártérítési igénye lehet.

A Nógrád Megyei Bíróság a 2011. március 10. napján kelt 22.G.20.016/2010/22. számú ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy a felperes részére 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg 31.606.500,- Ft-ot és ezen összegnek 2002. június 1-től 2004. december 31-ig számított évi 11 % és 2005. január 1-től a kifizetés napjáig számított évi 9,5 % késedelmi kamatát és 509.860,- Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy az állam javára - az adóhatóság külön felhívására - fizessen meg 423.000,- Ft eljárási illetéket. Az ezt meghaladóan felmerült, az állam által előlegezett eljárási illetéket az állam viseli, egyéb költségüket a felek maguk kötelesek viselni.

Határozata indokolása szerint az alperesi állásponttal egyezően az elsőfokú bíróság megítélése szerint is a másodfokú bíróság végzésének nemcsak a rendelkező része, hanem az indokolása is köti, ezért a tervezői díj megfizetése iránti kereseti kérelem vonatkozásában érdemben a másodfokú végzés indokolási részében írtaktól nem térhet el. Ugyanakkor mivel a másodfokú bíróságnak a rendelkező részben nem volt lehetősége annak kimondására, hogy a felperes tervezői díj megfizetése iránt előterjesztett kereseti kérelme alaptalan, ezért szükségesnek látta jelen elsőfokú ítéletben is rögzíteni, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a felperes tervezői díj követelése megalapozatlan.

Vizsgálta az elsőfokú bíróság az alperesek kártérítési felelősségét a Ptk. 312. §-a alapján, és az ezen a jogcímen előterjesztett keresetet ugyancsak alaptalannak találta figyelemmel arra, hogy az alperesek a felperest nem értesítették arról, hogy nem pályáznak tovább, ezért az alperesek részéről a teljesítés lehetetlenült a támogatás el nem nyerése miatt, ugyanakkor a felperest az értesítés elmaradásából kifolyólag nem érte kár. A céltámogatás egyik félnek sem felróható okból történt elmaradására figyelemmel a felperest a tervezési szerződés alapján tervezői díj akkor illetné meg, ha a felek a szerződésükben a pályázat sikertelenségének esetével is kalkuláltak volna, és erre az esetre is megállapítottak volna tervezői díjat. Az elsőfokú bíróság **P.J., V.Gy. N.L. és V.F.**, valamint a Közép-Dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság H.73453-9/2003-I számon kiadott üzemeltetési engedélye alapján az elsőfokú bíróság hitelt érdemlően igazoltnak találta, hogy az alperesek a felperes által készített létesítési engedélyezési terveket és az azokra kiadott jogerős hatósági engedélyeket kiszolgáltatták a kiviteli tervek készítését és a kivitelezést fővállalkozóként végzett **G. Kft.-nek**.

V.Gy. N.L. és **V.F.** tanúvallomása, valamint azon tény alapján, hogy a felperes jogelődje által készített terv engedélyszámát az üzemeltetési engedély is feltünteti, az elsőfokú bíróság hitelt érdemlően bizonyítottanak találta azt is, hogy a felperes jogelődje által ... és ... községek csatornahálózata vonatkozásában készített vízjogi létesítési engedélyezéshez szükséges tervek, valamint a vízügyi hatóság által kiadott létesítési engedélyek a kiviteli tervek készítéséhez változatlan formában felhasználásra kerültek.

A kiviteli tervek készítésének idején hatályban volt 51/2000. (XII.9.) FV-GM-KÖVIM együttes rendelet 3. § (2) bekezdése, valamint **N.L.** és **V.F.** tanúvallomása alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kiviteli tervek elkészítésének előfeltétele volt a vízjogi létesítési engedély megléte, annak pedig a létesítési engedélyezési tervek elkészítése. Amennyiben ezen felperes által készített tervek és az azokra kiadott hatósági engedélyek nem álltak volna rendelkezésre a kiviteli tervek készítése előtt, a létesítési engedélyezési terveket el kellett volna készíteni és az azokra vonatkozó hatósági engedélyeket be kellett volna szerezni.

Az elsőfokú bíróság a fentiekre, továbbá a tervezési szerződésben rögzített kitételekre tekintettel megállapította, hogy az alperesek részéről azáltal, hogy a felperes engedélyének beszerzése nélkül a felperesi jogelőd által készített 256/97. számú jogerős hatósági engedélyes létesítési terveket a más forrásból megvalósuló beruházás kiviteli terveit készítő és kivitelezését végző **G. Kft.** mint fővállalkozó rendelkezésére bocsátották, aki illetőleg alvállalkozói ezen jogerős hatósági engedélyes létesítési tervekre alapozva készítették el a kiviteli terveket, melyek elkészítésének előfeltétele a létesítési engedélyek, azoknak pedig a létesítési tervek megléte, megvalósult a jogosulatlan felhasználás, mellyel a felperes sérelmére szerzői jogi jogsértést követtek el.

A szerzői jogi jogsértéssel kapcsolatos kártérítés körében hivatkozott az Szjt. 94. § (2) bekezdéséhez fűzött miniszteri indoklásra, mely szerint a kár áll egyrészt az elmaradt haszonból, ami mellett ott áll az Szjt. 94. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt gazdagodás visszatérítése, mint egyértelműen speciális szerzői jogi többletkövetkezmény.

Az elsőfokú bíróság a felperes elmaradt haszon mint kártérítés követelés iránti igényével kapcsolatban elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperesnél jelentkezett-e az általa hivatkozott elmaradt haszon. A felperes tervezői díjat az esetben sem követelhetett volna az alperesektől, ha az alperesek részéről a felperesi tervek engedély nélküli felhasználása nem történik meg, azaz a tervezői díj elmaradt haszonként nem jelentkezett a felperesnél. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperes követelése tartalmát tekintve valójában az Szjt. 94. § (1) bekezdés e) pontjában írt, a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítésére irányult, ezért azt a Pp. 3. § (2) bekezdésében írtakra figyelemmel azt ekként bírálta el. A felperesi létesítési engedélyes terveknek a más forrásból megvalósuló beruházás kiviteli tervei elkészítéséhez történt, a felperes engedélye nélküli felhasználásában az alpereseknél az elsőfokú bíróság megítélése szerint olyan mértékű vagyoni előny, gazdagodás következett be, amilyen összeget megtakarítottak azáltal, hogy **Nógrád** és **Diósjenő** községek csatornahálózatának a

kiviteli tervek elkészítéséhez nélkülözhetetlen létesítési engedélyezési terveit már nem kellett elkészíttetniük és engedélyeztetniük.

Az összecszerűség tekintetében az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperesi átlagérték számítás nem helyes, a céltámogatási adatlapok szerinti tervezési díjak egyrészt 1998-ban és 1999-ben csak két település, még 2000-ben és 2001-ben már három település vonatkozásában kerültek megállapításra, míg a perbeli tervezési szerződés csak két település terveit érintette; másrészt a felperes az általa átlagolt összegek közül a céltámogatási alapokon feltüntetett tervezési díjaknál a tisztítótelep tervezési díjait is figyelembe vette a szerződés szerinti 4 %-os tervezési díjak meghatározásánál annak ellenére, hogy a jelen perben csak a szennyvízcsatorna hálózat vonatkozásában és két település tekintetében elkészített tervei engedély nélküli felhasználása miatt terjesztette elő követelését az alperesekkel szemben.

A 2002. március 27-i Közbeszerzési Értesítőben megjelent beruházási költségek adatai alapján a teljes létesítési, engedélyezési, tervezési és kiviteli tervezési, valamint próbaüzem költsége a teljes beruházás költségének 5,36 %-a. A felperes által 5. sorszámú előkészítő iratához csatolt mellékletében írtak, valamint N.L. tanúvallomása alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a teljes tervezési munkán belül az engedélyezéshez és a pályázathoz kötődő tervezési munkák, valamint a kivitelezéshez és a próbaüzemhez kötődő tervezési munkák aránya 60-40 %. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megítélése szerint a létesítési engedélyezési tervezés költségének a teljes beruházási költség 4 %-ában történő meghatározása egyrészt irreálisan magas, másrészt az alpereseknél bekövetkezett vagyoni előny számításánál azért sem vehető figyelembe, mert a beruházás nem céltámogatásból valósult meg.

A H. Kft. a csatornahálózat kiviteli terveit három település vonatkozásában készítette el bruttó 24.375.000,- Ft-ért. A becsatolt iratokból az elsőfokú bíróság megállapította, hogy Berkenye községre a teljes csatornahálózatnak a 10 %-a esik. Erre figyelemmel a három település vonatkozásában a bruttó 24.375.000,- Ft szennyvízcsatorna hálózat kiviteli tervezési díjat a teljes tervezési díj 40 %-ában figyelembe véve, a három település vonatkozásában a létesítési engedélyezési tervek és az azokkal kapcsolatos előmunkálatok reális díja a teljes tervezési díj 60 %-a, azaz 36.562.500,- Ft, melyet a Berkenye községet érintő 10 %-kal csökkentve Nógrád és Diósjenő vonatkozásában a reális díj 32.906.250,- Ft. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint ezen összeg és a teljesezésbe ment szerződéssel kapcsolatosan az alperesek által a felperes jogelődjének már megfizetett 1.299.750,- Ft különbözetében állapítható meg az alpereseknél a felperesi engedélyes tervek jogellenes felhasználása folytán keletkezett vagyoni előny.

Mindezekre tekintettel kötelezte az alpereseket a felperes részére 31.606.500,- Ft gazdagodás megfizetésére, az ezt meghaladó felperesi keresetet pedig elutasította. A késedelmi kamat fizetésének kezdő időpontját azért 2002. június 1. napján határozta meg, mivel a H. Kft.-nek a kiviteli tervek kifizetésének határideje ez volt, és a gazdagodás akkor következett be, amikor a kiviteli tervek elkészítésének az ellenértékét kellett megfizetniük.

A kereseti tökekövetelés és az ítélet szerint fizetendő tőke összegének arányára tekintettel az elsőfokú bíróság a pernyertesség pervesztesség arányát 53-47 %-ban állapította meg a felperes javára. Erre figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az alpereseket a felperes által előlegezett 900.000,- Ft elsőfokú eljárási illeték és 62.000,- Ft útiköltség 53 %-a megfizetésére kötelezte a felperes részére, míg ügyvédi munkadíjakat mint egyéb költségüket a felek a pernyertesség-pervesztesség aránya közötti nem számottevő eltérésekre figyelemmel maguk kötelesek viselni. Az elsőfokú bíróság a 47 %-os pervesztessége arányában kötelezte a felperest a részére a fellebbezési eljárástól kezdődően engedélyezett illetékfeljegyzési jogosultság folytán az állam által előlegezett 900.000,- Ft fellebbezési illeték 47 %-ának az állam részére történő megfizetésére, míg a feljegyzett fellebbezési illeték 53 %-át az alperesek személyes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és az alperesek is nyújtottak be fellebbezést.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatásával a keresetnek történő teljes helyt adást és az alperesek perköltség fizetésére történő kötelezését kérte.

Nem vitatta azt az álláspontot, hogy a hatályon kívül helyező végzés indokolása a bíróság részéről kötelező erővel bír, ez azonban nem azonos az érdemi döntéssel és nem fűződik hozzá érdemi jogerő. Erre tekintettel egészítette ki kérelmét a lehetetlenülés vizsgálatával, azaz a kereseti kérelme nem azonos az alapeljárásban meghatározott kérelemmel.

Az elsőfokú bíróság a lehetetlenülés körében a tényállást helyesen állapította meg, azonban az alperesek magatartásának megítélésében és minősítésében tévedett. A kötelezettek felelőssége ugyanis nemcsak az értesítés elmaradásában, de azzal összefüggésben is megállapítható, hogy a szerződésben rögzített tervet meghatározott céltól eltérően használták fel.

Az elsőfokú bíróság a szerzői jogi jogsértésre alapított kereset körében a tényállást helyesen állapította meg, megalapozottan hivatkozott a jogszabályhelyekre, ami alapján a kártérítési felelősség megállapítható. A kártérítés mértéke körében azonban tévedett, mivel álláspontja szerint annak mértéke és az elmaradt vagyoni előny azonos a szerződésben meghatározott tervezői díjjal, tekintettel arra, hogy a feltétel meghiusulása az alpereseknek felróható, a szerződésben vállalt kötelezettségeiket nem teljesítették, azzal ellentétesen harmadik személyeknek a szerzői jogvédelem alá eső terveket és az azon alapuló engedélyeket kiszolgáltatták, ezért a kárért helyt kell állniuk. Irreálisan magasnak az elsőfokú bíróság a 4 % mértékű tervezői díjat nem tarthatta, mivel az azonos a Mérnöki Kamara ajánlásával, továbbá a felek ebben állapodtak meg és az alpereseknek felróható, hogy nem értesítették a felperest, hogy a beruházást más módon valósítják meg, és a tervek kiadásával szerződésszegést követtek el. Erre tekintettel a beruházási költségre vetített tervezői díjért az alpereseknek helyt kell állniuk. Kérte figyelembe venni azt a többlétegyállást, hogy a szerződésben a tervek felhasználásáról a felek külön kikötést tettek.

Vitatta továbbá az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseket, mivel álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azt a tényt, hogy minden költséget a felperes előlegezett, továbbá a per előtti levelezés igazolja, hogy az alperesek a perre okot adtak, valamint a kereset jogalapja tekintetében is a felperes lett pernyertes. Az illetékfizetéssel kapcsolatos rendelkező részben tett megállapítás ellentétes és megalapozatlan annak indokolásával.

Az alperesek a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatásával a felperes keresetének az elutasítását és perköltség viselésére történő kötelezését kérték.

A felperes érdemben elbíráلható keresete kártérítés jogcímén alapult, ezzel kapcsolatban a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte a kártérítés egyes elemeinek a bizonyítása. A felperes azonban nem tett eleget ezen bizonyítási kötelezettségének, ezért a bizonyítatlanság következménye a terhére esik.

Hivatkozva a Pp. 3. § (2) bekezdésére és a Pp. 215. §-ára sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság kártérítésként olyan jogcím alapján marasztalta az alpereseket, amely jogcímet a felperes nem is említett meg.

Az elsőfokú eljárásban bizonyították, hogy a kiviteli terveket készítő H. Kft.-vel jogviszonyban nem álltak, velük kizárólag a generálkivitelező kötött szerződést. A kivitelező részére átadták ugyan az engedélyt, a tervek azonban más forrásból is hozzáférhetőek voltak. A kivitelezőt nem hatalmazták fel a dokumentáció átadására, a vele kötött szerződés szerint a vállalkozási díj a kivitelezés összes költségét fedezte. N.L. és V.F. is csak azt nyilatkozták, hogy a dokumentációt a G. Kft. útján kapták meg. A kivitelező magatartásáért a megrendelő nem tehető felelőssé, felelőségük bizonyításának hiányában kártérítésre nem kötelezhetők.

Az elsőfokú bíróság gazdagodás visszatérítése címén bírálta el a felperes keresetét, ugyanakkor nem vizsgálta, hogy a gazdagodás kinél következett be. Egyértelmű, hogy a generálkivitelezővel kötött szerződés tartalma szerint, ha valaki gazdagodott, az csak a kivitelező lehetett, ezért velük szemben emiatt sem lehetett volna az igényt érvényesíteni.

A felperes a fellebbezésben foglaltakat a másodfokú tárgyaláson azzal egészítette ki, hogy a jogvita elbírálása szempontjából lényegtelen, hogy a beruházás finanszírozására miből került sor, annak van jelentősége, hogy a szerződésben foglaltakat teljesítette, a beruházás megvalósult, a tervét felhasználták, ezért a szerzői jogi jogsértéssel kapcsolatos kártérítés körében elmaradt vagyoni előnyként 60.000.000,- Ft tervezői díj járna a részére.

Az alperesek a fellebbezésüket a másodfokú tárgyaláson azzal egészítették ki, hogy nincs helye az alperesek egyetemleges marasztalásának, figyelemmel a társberuházói megállapodásban megjelölt, az alperesek kötelezettségvállalásának mértékével kapcsolatos százalékos arányra.

A fellebbezések nem alaposak.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és érdemben megalapozottan kötelezte az alpereseket egyetemlegesen a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítésére az általa meghatározott összegben.

Az elsőfokú bíróság az alapeljárásban elsődleges jogcímként előterjesztett tervezői díjjal kapcsolatos felperesi igény elbírálása körében a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében foglaltakat helyesen értelmezte, az abban rögzítettektől nem térhetett el.

Ezzel kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla csak rámutat arra, hogy a jelen alapügyben hozott hatályon kívül helyező végzés meghozatalát követően került sor a 2/2010. (VI.28.) PK vélemény kialakítására, amelynek 3/b. pontjában a Legfelsőbb Bíróság is megerősítette, hogy az eljárásjogi szabályok látszólagos keresethalmazat esetén részítélet hozatalát nem teszik lehetővé.

A felperes a megismételt eljárásban módosította a keresetét, elsődleges jogcímként szerzői jogi jogsértésre alapított kártérítést, másodlagosan az értesítés elmulasztásából eredő tervezési szerződés lehetetlenülése miatti kártérítést jelölt meg.

A felperes a fellebbezésében ezzel kapcsolatban helyesen hivatkozott arra, hogy a kereseti kérelme nem azonos az alapeljárásban meghozott kérelemmel, amit az elsőfokú bíróság teljes terjedelmében elbírált.

Az elsőfokú bíróság az alperesek által megvalósított és bizonyított szerzői jogi jogsértést helyesen értelmezte, azt részletesen megindokolta, amivel a másodfokú bíróság mindenben egyetért.

Az alperesek fellebbezésére tekintettel a Fővárosi Ítéltábla azt azzal egészíti ki, hogy az alperesek a felperesi jogelőd által készített terveket senkinek nem adhatták volna át, ezért irreleváns, hogy a kiviteli terveket készítő H. Kft. nem közvetlenül az alperesektől, hanem az általuk fővállalkozóként megbízott G. Kft.-től kapták meg. N.L. és V.F. tanúvallomásán, továbbá a perbe becsatolt határozatokon kívül a tervek átadását igazolja a G. Kft. és a kiviteli terveket készítő H. Kft. közötti tervezési szerződés adatszolgáltatásra vonatkozó G. Kft. azon nyilatkozata, hogy a tervező rendelkezésére bocsátja a tervezési területre vonatkozó vízjogi engedélyezési terveket és engedélyeket. Az alperesek ezzel a magatartásukkal nemcsak az Szjt. 16. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat, hanem a tervezési szerződésben meghatározott azon kikötést is megszegték, hogy a tervdokumentációt harmadik fél számára nem adhatják át. Mindez azt jelenti, hogy az engedélyezési tervdokumentáció jogosulatlan átadására sor került, ami a szerzői jogi jogsértés elkövetését bizonyítja.

A felperes a szerzői jogi jogsértés alapján az Szjt. 94. § (2) bekezdésére hivatkozással igényelt kártérítést.

A Ptk. 339. § (1) bekezdésében rögzített kártérítés általános szabályai szerint a felperesnek tényállítást, illetőleg bizonyítási indítványt kellett volna előterjesztenie a

kártérítés egyes elemeire, azaz az alperesek jogellenes, felróható magatartására, a kár bekövetkezésére és a kettő közötti okozati összefüggésre.

Az alperesi jogellenes felróható magatartás azon szerződésszegésből megállapítható, hogy a felperesi jogelőd által készített terveket jogosulatlanul átadta harmadik fél részére. A felperes azonban az alperesek jogellenes magatartása és a kár bekövetkezése között fennálló ok-okozati összefüggésre tényállítást sem terjesztett elő, illetőleg a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes nem azért esett el a tervezési szerződés 2. számú módosításában meghatározott, a teljes beruházási költség bruttó 4 %-ának megfelelő tervezési díjtól, mert az alperesek a felperes a jogelődje által készített engedélyezési terveket jogosulatlanul átadták, azaz az ok-okozati összefüggést nem tudta bizonyítani.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján a szerzői jogi jogsértésre alapított kártérítés keresetrészt annak tartalma szerint helyesen tekintette a jogosulatlan felhasználással előállt Szjt. 94. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott gazdagodás visszatérítése iránti keresetnek.

Az Szjt. 94. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott polgári jogi igény objektív jellegű, azaz független attól, hogy a jogsértés felróható-e az ezt elkövetőnek. A sértettnek csak azt kell a perben bizonyítania, hogy a jogsértés megtörtént. Jelen eljárásban a felperes a tervek jogosulatlan felhasználását egyértelműen bizonyította, további bizonyítási eljárásra e körben nem volt szükség, amivel az alperesek annyiban gazdagodtak, hogy a felperes részére a felhasználás e módja fejében díjat nem fizettek senkinek.

A peres felek a gazdagodás visszatérítésének elsőfokú bíróság által megítélt összeget az összecszerűség tekintetében, az általa meghatározott arányokra is figyelemmel nem vitatták, továbbá a számítás módját sem. A másodfokú bíróság álláspontja szerint is az összecszerűség aggálytalanul került meghatározásra, a Pp. 206. § (3) bekezdésének alkalmazásával az elsőfokú bíróság az általa az ítélete indokolásában részletesen leírt levezetés alapján megfelelő mérlegelés eredményeként állapította azt meg.

A felperesi jogelőd által készített tervek jogosulatlan felhasználása az Szjt. 94. § (2) bekezdés és a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján az alperesek kártérítési felelősségét is megalapozhatja. A felperes azonban az Szjt. alapján a jogosulatlan felhasználáson túlmenően nem bizonyított olyan kárt, amely az objektív szankció alkalmazásán túl javára e jogcímen megítélhető lett volna.

A felperes másodlagos jogcíme egyrészt a szerződés lehetetlenülése körében a Ptk. 312. § (1) bekezdés utolsó mondatában rögzített értesítés elmaradásából, másrészt a tervezési szerződés azon pontjának a megszegéséből áll, amely a felperesi jogelőd által készített tervdokumentáció harmadik fél részére történő átadását tiltja, melyet a Ptk. 318. § (1) bekezdése szabályoz. Ezen konkrét jogszabályhelyre ugyan a felperes a módosított keresetében sem hivatkozott, de az

elsőfokú bíróság helyesen a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján ezen kérelmét ekként minősítette és így is bírálta el. Mindkét felperes által másodlagosan megjelölt jogcímnek a jogkövetkezménye a kártérítés, amit az elmaradt hasznában jelölt meg és ennek alapján kérte a 2. számú szerződésmódosításban meghatározott bruttó beruházási költség 4 %-ának megfelelő tervezési díjat.

Mindkét másodlagos jogcím vonatkozásában a Ptk. 339. §-a szerinti kártérítés egyes elemeinek - jogellenes, felróható magatartás, kár bekövetkezése és a kettő közötti okozati összefüggés - a bizonyítás a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte, amire a megismételt eljárásban a kioktatásban részletes tájékoztatást és felhívást kapott.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint mindezek alapján a felperes az alperesek jogellenes magatartását bizonyította. A felperesi állítással szemben az alperesek még csak nem is hivatkoztak arra, hogy a felperest a négyszeri sikertelen pályázat benyújtását követően értesítették volna arról, hogy a következő évben már nem pályáznak és emiatt a beruházást nem céltámogatásból valósítják meg. Nem vitásan a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a felperesnek ebből merült fel kára, ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásával. A kára az az elmaradt haszon, amit a céltámogatás elnyerése esetén a 2. számú szerződésmódosításban rögzített mértékben megkapott volna és céltámogatás hiányában ehhez nem jutott hozzá.

A felperesi jogelőd által készített és az alperesek részéről jogosulatlanul átadott tervekkel kapcsolatban az alperesek részéről a jogellenes magatartás megvalósult az elsőfokú bíróság által is részletesen kifejtettek szerint és tényleges kárként a felperesnél jelentkezett elmaradt haszon, azonban a kára sem a Ptk. 321. § (1) bekezdésében szabályozott értesítés elmulasztásával, sem az alperesek szerződésszegésével - a felperesi jogelőd által készített engedélyezési tervdokumentáció harmadik fél részére történő jogosulatlan átadása – nincs okozati összefüggésben, ezért a kártérítés ezen elemének hiánya miatt az alperesek kártérítési felelőssége nem áll fenn.

Tévesen hivatkoztak az alperesek a fellebbezésükben arra, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy a gazdagodás kinél következett be. Az elsőfokú bíróság mindezt vizsgálta és a több oldalon részletesen levezetett jogi indokolását követően vont le azt a következtetést, hogy az alpereseknél keletkezett vagyoni előny a felperesi engedélyes tervek jogellenes felhasználásával.

Az I. rendű alperes mint a többi önkormányzatot képviselő megrendelő és a G. Kft. között 2001. december 28-án jött létre a fővállalkozási szerződés, a három község közös szennyvízcsatorna hálózat és szennyvíztisztító telep építési munkái elvégzésére. A G. Kft. ehhez képest a H. Kft.-vel 2002. január 24-én kötött tervezési szerződést, ami kizárólag a kiviteli tervekre vonatkozott, amelynek mellékletét képezte a vízjogi létesítési engedélyezési tervdokumentáció, valamint az ez alapján az elsőfokú vízügyi hatóságtól kiadott vízjogi létesítési engedély. Mindebből pedig az következik, hogy a vízjogi létesítési engedélyezési terveket az alpereseknek nem

kellett még egyszer elkészíttetniük, erre sem az alapeljárásban, sem a megismételt eljárásban nem is hivatkoztak. Az alperesek vonatkozásában a gazdagodás éppen abból következett be, hogy a kiviteli terveket a H. Kft. már a vízügyi hatóság által engedéllyel ellátott vízjogi létesítési tervdokumentáció alapján tudta elkészíteni, azaz az alperesek a felperesi jogelőd által készített munka ellenértékét csak nagyon kis részben fizették ki, a felperesi jogelőd által készített és az ez alapján a vízügyi hatóság által kiadott vízjogi létesítési engedélyre tekintettel ezt az alpereseknek még egyszer nem kellett mással elkészíttetniük.

Alaptalanul sérelmezték az alperesek az egyetemleges marasztalásukat. Ennek vitatásával kapcsolatban a másodfokú tárgyaláson csatolt okiratot a Pp. 235. § (1) bekezdésének korlátozó rendelkezésére tekintettel a Fővárosi Ítéltábla nem vehette figyelembe, mivel a 2000. február 25-én kelt megállapodást lehetősége lett volna az elsőfokú eljárásban becsatolni, mert az már akkor a rendelkezésére állt. Ezen túlmenően a Fővárosi Ítéltábla csak rámutat arra, hogy ez a megállapodás az alperesek egyetemleges marasztalását nem dönti meg, figyelemmel arra, hogy a felperesi jogelőddel az alperesek 1997-ben és 1998-ban kötöttek szerződést. Az elsőfokú vízügyi hatóság pedig 1998. január 28-án a felperesi jogelőd által készített tervek alapján jogerős határozatot hozott. Sem a tervezési szerződésekben, sem pedig az azt követő módosításokban az alperesek eltérő hányadú fizetési kötelezettségéről a felek nem rendelkeztek, ezért amennyiben az alperesek a megállapodást határidőben csatolták volna, az sem alapozta volna meg az alperesek egyetemleges marasztalásától történő eltérő kötelezésüket. Az alperesek sem az alapeljárásban, sem a megismételt eljárásban egyébként az egyetemleges fizetési kötelezettségüket nem vitatták.

Alaptalanul sérelmezte a felperes a fellebbezésében a perköltség viselését és az elsőfokú bíróságnak az illeték fizetésével kapcsolatos rendelkezését.

Az elsőfokú bíróság teljes egészében figyelembe vette azt, hogy az elsőfokú eljárási illetéket, továbbá a tanúk költségeit a felperes előlegezte, erre, továbbá az 53 % mértékű pernyertességére tekintettel az elsőfokú bíróság által a felperes javára megítélt 509.860,- Ft összegből a felperes által előlegezett 900.000,- Ft összegű elsőfokú eljárási illetékből az 53 % arányú pernyertességére tekintettel 477.000,- Ft jár, továbbá az általa előlegezett 62.000,- Ft összegű tanúdíjból ugyancsak az 53 %-os pernyertességére tekintettel 32.860,- Ft jár, amely két összeget összeadva megegyezik az elsőfokú bíróság által a felperes javára megítélt 509.860,- Ft összegű perköltséggel. Figyelemmel arra, hogy a peres felek között a pernyertesség-pervesztesség aránya vonatkozásában számottevő különbség nem volt, ezért a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján megalapozottan rendelkezett úgy, hogy egyéb költségüket, amely az első és a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból áll, a felek maguk kötelesek viselni. Ennek körében az elsőfokú bíróság figyelemmel volt arra is, hogy a kereset jogalapja tekintetében a felperes pernyertes lett.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - részben kiegészített és részben módosított indokolással – helybenhagyta.

Egyik peres fél fellebbezése sem vezetett eredményre, és mivel a pernyertesség aránya annyiban változott, hogy a felperes 47 %-ban, míg az alperes 53 %-ban lett pervesztes, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése szerint határozott úgy a másodfokú bíróság, hogy a jogi képvisellel kapcsolatban felmerült költségeiket a peres felek maguk kötelesek viselni.

Az alperesek illetékmentességére tekintettel az általuk le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. év január hó 19. napján

Dr. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna sk.
előadó bíró

Dr. Tibold Ágnes sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő